

Informatie over Q-koorts

De laatste jaren is er steeds meer aandacht voor Q-koorts. De afgelopen weken ontvingen gemeenten hierover brieven van de Vereniging Nederlandse Gemeenten, het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport en het ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit. Dit betrof landelijk informatie. Hierbij bied ik u informatie aan over de situatie in de regio Kennemerland.

Algemene informatie over Q-koorts

Q-koorts is een door de bacterie *Coxiella burnetii* veroorzaakte ziekte, die wordt overgebracht van dier (met name geiten en schapen) op mens. De overdracht gebeurt niet van mens op mens. Mensen worden meestal besmet door het inademen van de bacterie, bijvoorbeeld doordat iemand langs een veld met besmette mest rijdt. Q-koorts kan griepachtige verschijnselen geven zoals koorts, hoesten en hoofdpijn. Bij een heftiger verloop kan longontsteking optreden. Q-koorts kan chronisch worden waarbij meestal de hartkleppen ontstoken zijn.

Q-koorts bij mensen

In Nederland kennen we de laatste jaren een in de wereld ongekennde seizoensgebonden toename van Q-koorts bij mensen. In Nederland waren er in 2007 168 en in 2008 1000 meldingen. Dit jaar zijn er meer dan 2200 personen met Q-koorts gemeld. De meeste meldingen komen uit Noord-Brabant. Zie de kaarten in bijlage 1. GGD Kennemerland heeft de afgelopen jaren slechts enkele meldingen gehad.

Q-koorts bij dieren

Melkgeitenbedrijven worden gezien als de belangrijkste oorzaak van deze jaarlijkse verheffingen. In bijlage 2 treft u een kaart waarop is aangegeven waar in Nederland zich veel geiten bevinden. In de regio Kennemerland is deze dichtheid laag. GGD Kennemerland heeft navraag gedaan bij de Land- en Tuinbouw Organisatie-Noord, Gezondheidsdienst voor Dieren, het ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit, het ministerie Volksgezondheid Welzijn en Sport en het Centraal Bureau voor Statistiek over de aanwezigheid van geiten en schapen in de regio. Dat leverde geen informatie op. Daarom zijn de afdelingen milieu van de gemeenten benaderd. Er is tot nu toe één melkgeitenbedrijf aangetroffen. Verder enkele (melk)schapenbedrijven, kinderboerderijen met geiten en/of schapen en natuurgebieden met schapen. In enkele gemeenten in het zuiden van de regio is de inventarisatie van de geiten en schapen nog gaande. Daar is de concentratie geiten lager dan in het noorden (bijlage 2).

Tankmelkonderzoek

De afgelopen jaren is er in Nederland slechts op een beperkt aantal bedrijven Q-koorts vastgesteld. Zie daarvoor ook bijlage 2. In oktober 2009 is men overgegaan tot tweemaandelijks tankmelkonderzoek op bedrijven met meer dan 50 melkgeiten of –schapen.

Deze week is bekend geworden waar de 55 bedrijven zich bevinden, waarvan de tankmelk positief getest is op Q-koorts. Zie de vlekkenkaart in bijlage 3. In het westen van het land, waaronder Kennemerland, zijn geen positieve bedrijven aangetroffen. Op 14 december 2009 is bekend gemaakt dat de bemonstering van de tankmelk vanaf dan tweewekelijks plaatsvindt.

Bestrijding

De tot nu toe genomen landelijke maatregelen, zoals de verplichte vaccinatie afgelopen jaar van een deel van de schapen en geiten in het gebied aangegeven in bijlage 1, worden niet voldoende geacht om het aantal gevallen van Q-koorts bij mensen in 2010 sterk te verminderen. Daarom is door de betrokken ministeries besloten om tot ruiming over te gaan van alle drachtige dieren op bedrijven op de vlekkenkaart waar niet gevaccineerd is. Op bedrijven op de vlekkenkaart waar wel is gevaccineerd, hoeven alleen de drachtige dieren met Q-koorts te worden geruimd. In Kennemerland hoeft vooralsnog niet tot ruiming worden overgegaan.

In 2010 wordt in Nederland de vaccinatie tegen Q-koorts verplicht voor melkschapen of -geiten op bedrijven met meer dan 50 dieren, voor schapen en geiten op kinderboerderijen, dierentuinen en zorgboerderijen. Ook voor schapen in rondtrekkende kuddes, natuurgebieden en op bedrijven die lammetjesaaidagen houden. Het is nog onbekend wanneer de vaccinatie door de Gezondheidsdienst van Dieren van start gaat. De houders van geiten en schapen, die verplicht zijn de dieren te vaccineren kunnen zich daarvoor aanmelden op de website van de Gezondheidsdienst voor Dieren.

Communicatie

GGD Kennemerland publiceert op haar website algemene informatie over Q-koorts, met een verwijzing naar de meest gestelde vragen en antwoorden en de vlekkenkaart op de site van het RIVM.

Tot slot

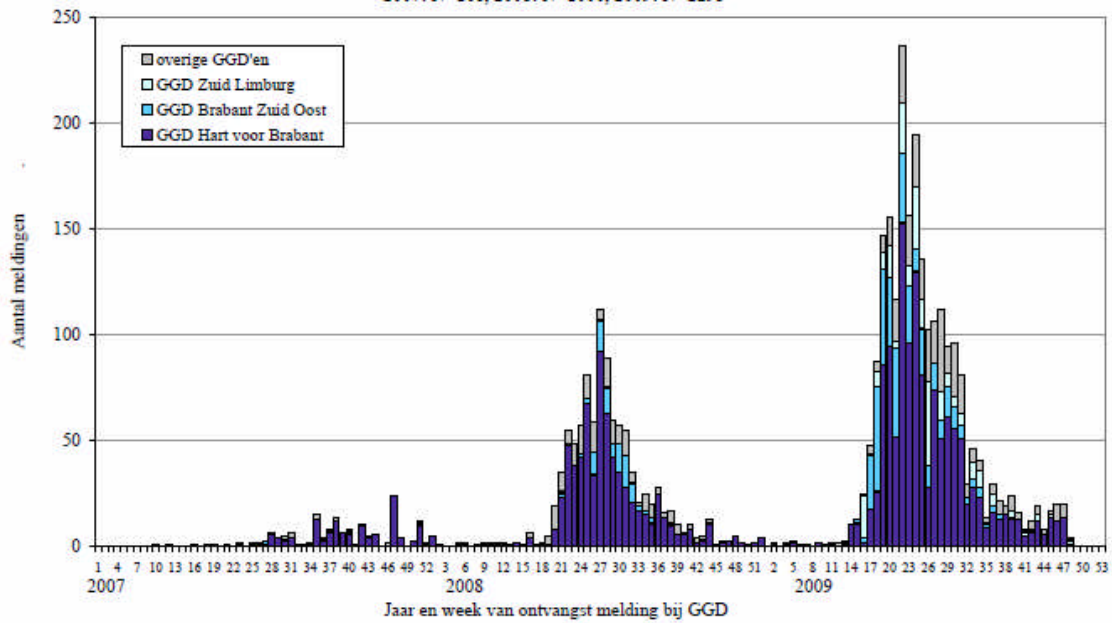
Het zeer lage aantal gevallen van Q-koorts bij mensen in de regio Kennemerland geeft op dit moment geen aanleiding tot extra maatregelen. Aangezien er in de regio Kennemerland zeer weinig geiten zijn in vergelijking met Noord-Brabant, is de kans op een uitbraak van Q-koorts klein.

Burgers worden geadviseerd om tijdens het lammerseizoen (februari tot en met mei) bij verblijf buiten de regio zich goed te informeren of er een verhoogd risico op Q-koorts is en wat zij hier tegen kunnen doen. Daarvoor kunnen zij terecht op de website van het RIVM.

Anne de Vries,

15 december 2009

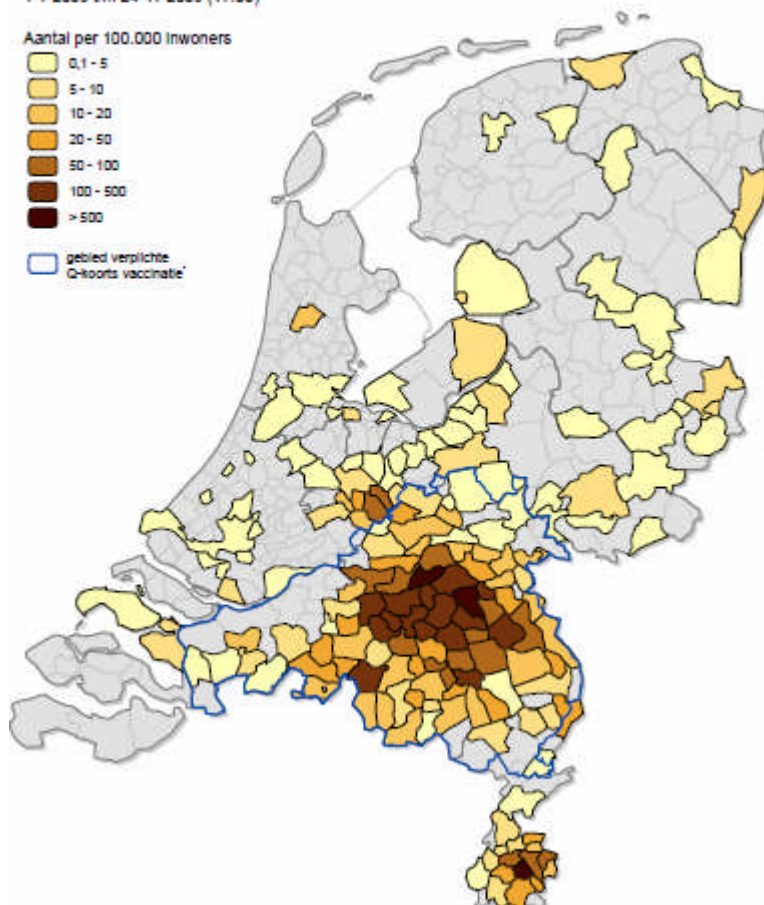
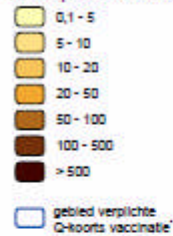
Aantal gemelde patiënten met Q-koorts naar week van ontvangst melding bij de GGD,
periode 01-01-2007 t/m 25-11-2009.
2007: N=168, 2008: N=1000, 2009: N=2293

Gemelde Q-koortspatiënten 2009

Incidentie per gemeente
1-1-2009 t/m 24-11-2009 (17:00)

Aantal per 100.000 Inwoners

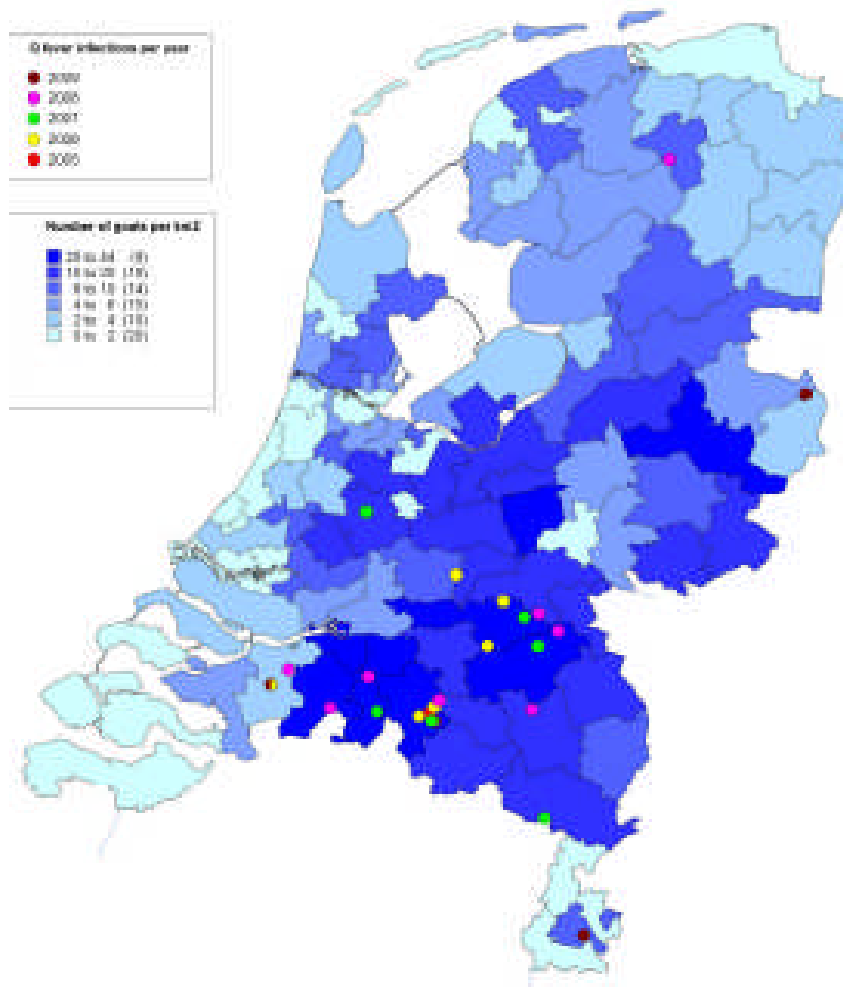

Bron: www.rivm.nl/cib

Q fever infected goat farms per year

Bron: 2009. Gezondheidsdienst voor Dieren, Kadaster, Topografische dienst.

Bron: www.rivm.nl/cib